

Uczenie modeli kanonicznych w sieciach Bayesowskich - efektywne uczenie modelu Noisy OR/MAX z danych.

Krzysztof Nowak

Politechnika Białostocka

23.10.2012

Sieć Bayesowska - struktura służąca do przedstawiania zależności pomiędzy zdarzeniami bazując na rachunku prawdopodobieństwa.

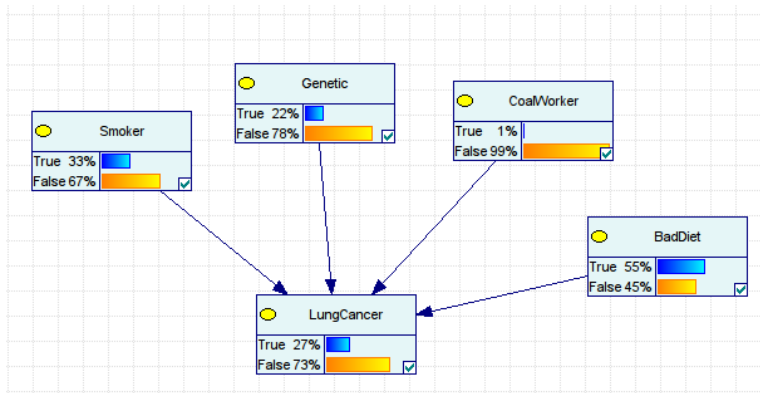
Sieć Bayesowska - struktura służąca do przedstawiania zależności pomiędzy zdarzeniami bazując na rachunku prawdopodobieństwa. W sieciach bayesowskich można wyróżnić:

Sieć Bayesowska - struktura służąca do przedstawiania zależności pomiędzy zdarzeniami bazując na rachunku prawdopodobieństwa. W sieciach bayesowskich można wyróżnić:

- Strukturę sieci - skierowany, acykliczny graf

Sieć Bayesowska - struktura służąca do przedstawiania zależności pomiędzy zdarzeniami bazując na rachunku prawdopodobieństwa. W sieciach bayesowskich można wyróżnić:

- Strukturę sieci - skierowany, acykliczny graf
- Parametry sieci - wartości liczbowe określające prawdopodobieństwo poszczególnych zdarzeń

Rysunek: Przykładowa sieć bayesowska - Genie 2.0

CPT - Conditional Probability Table

Node properties: LungCancer

General Definition Format User properties Value

Add Insert

Smoker	☐	True						
Genetic	☐	True			False			
CoalWorker	☐	True		False		True		False
BadDiet		True	False	True	False	True	False	True
True		0.7637068	0.75386125	0.722008	0.710425	0.6849424	0.671815	0.629344
False		0.2362932	0.24613875	0.277992	0.289575	0.3150576	0.328185	0.370656

Rysunek: CPT - Genie 2.0

- Wykładniczy przyrost parametrów ze względu na ilość węzłów rodzicielskich.

Parametry sieci

Parent	Smoker	Genetic	CoalWorker	BadDiet	LEAK
True	0.61	0.25	0.15	0.04	0.01
False	0.39	0.75	0.85	0.96	0.99

Rysunek: Noisy MAX/OR - Genie 2.0

- Liniowy przyrost parametrów ze względu na ilość węzłów rodzicielskich.
- Bramka Noisy OR jest szczególnym przypadkiem bramki Noisy MAX.

Modele kanoniczne - Noisy OR

- Najprostszy i najbardziej intuicyjny z modeli kanonicznych.

Bramka Noisy-OR wymaga podania prawdopodobieństwa wystąpienia danego zjawiska dla poszczególnych wartości węzłów rodzicielskich, niezależnie od pozostałych:

$$p_k = P(y|\bar{x}_1, \bar{x}_2, \dots, x_k, \dots, \bar{x}_{n-1}, \bar{x}_n). \quad (1)$$

Prawdopodobieństwo w bramce Noisy-OR przy wektorze wejściowym \mathbf{X} wyliczamy następująco:

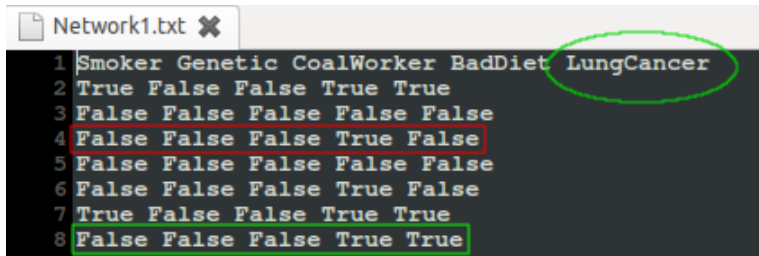
$$P(y|\mathbf{X}) = 1 - \prod_{i: x_i \in \mathbf{X}} (1 - p_i) \quad (2)$$

Parametr “LEAK” oznacza prawdopodobieństwo wystąpienia danego zjawiska, pomimo braku wystąpienia jakiegokolwiek jawnej przyczyny. Służy on do uwzględnienia tzw. niewymodelowanych przypadków:

$$p_{leak} = P(y|\bar{x}_1, \bar{x}_2, \dots, \bar{x}_n). \quad (3)$$

Wyliczanie parametrów z danych - CPT

Standardowy węzeł w sieci bayesowskiej wymaga podania całej tabeli prawdopodobieństw warunkowych. Zliczamy poszczególne wystąpienia danych kombinacji parametrów w pliku z danymi i na ich podstawie wyliczamy prawdopodobieństwo.


```
Network1.txt X
1 Smoker Genetic CoalWorker BadDiet LungCancer
2 True False False True True
3 False False False False False
4 False False False True False
5 False False False False False
6 False False False True False
7 True False False True True
8 False False False True True
```

Rysunek: Przykładowy plik z danymi

$$\frac{27}{27 + 311} = 0.079 \quad (4)$$

Wyliczanie parametrów z danych - Noisy-OR/MAX

- Węzeł typu Noisy-OR/MAX nie wymaga podania prawdopodobieństwa dla każdej możliwej kombinacji parametrów, a jedynie dla prawdopodobieństwa wystąpienia każdego z parametrów z osobna (niezależnie od innych).
- Sposób wyliczania jest identyczny, jednak ze względu na charakter bramki Noisy-OR/MAX potrzebujemy znacznie mniej parametrów.

Usprawnienie wyliczania parametrów z danych - Noisy-OR/MAX

- W podanej wcześniej sieci, ilość rekordów składających się na wyliczenie wszystkich parametrów dla bramki Noisy-OR to około **47%**.
- Można to interpretować w taki sposób: Przy określaniu parametrów dla bramki Noisy-OR, pomijamy **53%** informacji zawartych w pliku z danymi.
- Dla porównania, określenie parametrów (CPT) dla bramki standardowej wykorzystuje cały plik z danymi.

Usprawnienie wyliczania parametrów z danych - Noisy-OR/MAX

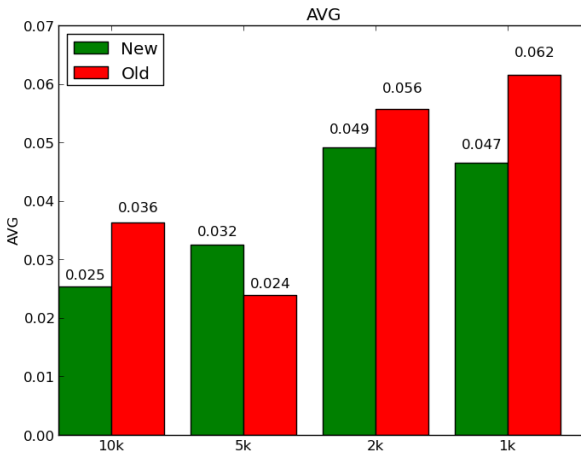
- W podanej wcześniej sieci, ilość rekordów składających się na wyliczenie wszystkich parametrów dla bramki Noisy-OR to około **47%**.
- Można to interpretować w taki sposób: Przy określaniu parametrów dla bramki Noisy-OR, pomijamy **53%** informacji zawartych w pliku z danymi.
- Dla porównania, określenie parametrów (CPT) dla bramki standardowej wykorzystuje cały plik z danymi.
- Czy da się lepiej uzyskać poszczególne parametry sieci Noisy-OR ?

Usprawnienie wyliczania parametrów z danych.

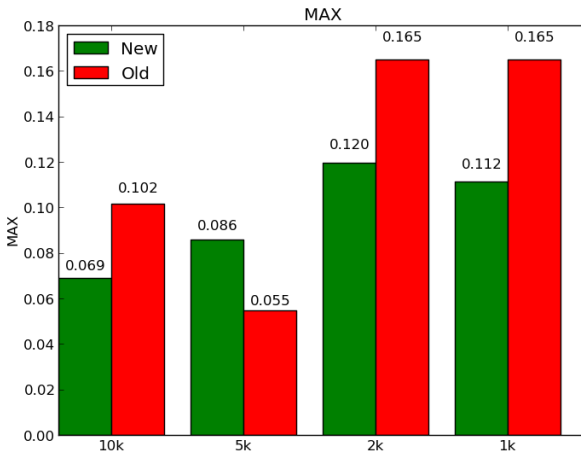
- Układy równań parametrów.

Usprawnienie wyliczania parametrów z danych.

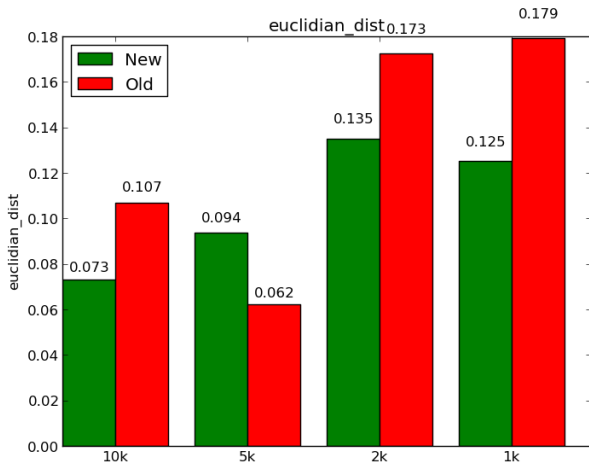
- Układy równań parametrów.
- Wybieramy układ n niewiadomych TODO_i -

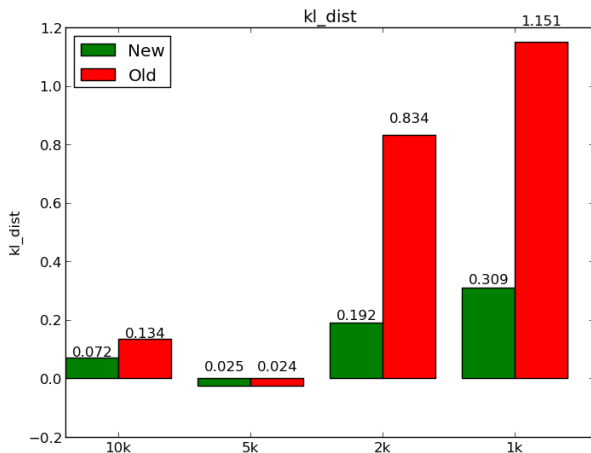
Rysunek: Średni błąd parametru

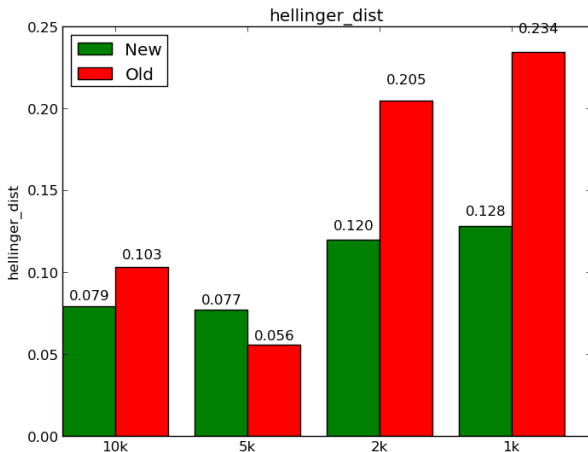
Rysunek: Maksymalny błąd parametru

Rysunek: Odległość euklidesowa wektoru prawdopodobieństw przybliżonych od wzorcowych.

Rysunek: Dywergencja Kullbacka-Leiblera.

Rysunek: Odległość Hellingera.

- Francisco J. Diez, Marek J. Drużdżel - "Canonical Probabilistic Models for Knowledge Engineering" (28.4.2007)
- Nir Friedman, Moises Goldszmidt - "Learning Bayesian networks with local structure"
- Agnieszka Oniśko, Marek J. Drużdżel, Hanna Wasyluk - "Learning Bayesian network parameters from small data sets: application of Nosi-OR gates" (1.3.2001)